SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Rapport

Utbygging av mobiltelenett og forholdet til miljø

UTBYGGING AV MOBILTELENETT OG FORHOLDET TIL MILJØ

SAMMENDRAG

Formålet med veilederen er å bidra til at de miljømessige aspektene ved utbygging og nedbygging av mobiltelenettene ivaretas på et tidlig stadium i planprosessen. Veilederen inneholder også konkrete anbefalinger om formgivning, plassering og prosedyre som kan bidra til en forutsigbar og effektiv saksbehandling. Veilederen er rettet mot regional og kommunal forvaltning, tilbydere av offentlig telenett og offentlig teletjeneste og utstyrsleverandører.

Veilederen behandler fire hovedtemaer:
- En redegjørelse for tekniske forutsetninger og premisser ved utbygging av mobiltelenett.
- En gjennomgang av relevant regelverk i tilknytning til utbygging av mobiltelenett.
- Anbefalinger om søknadsprosessen - hvilke organer bør kontaktes, hvilken dokumentasjon bør fremskaffes osv.
- Anbefalinger om hvordan man best mulig kan ta hensyn til miljømessige forhold (estetisk utforming, plassering, inngrep mv).

Enkelte forhold gjentas flere steder i veilederen slik at kapitlene kan fremstå som selvstendige enheter. Intensjonen har vært å gi leseren mulighet til å lese enkelte kapitler uavhengig av helheten, ut fra behov og interesse.

Veilederen inneholder følgende kapitler og vedlegg:

Kapittel 1 redegjør for bakgrunnen og mandatet for arbeidet med veilederen. Kapittel 1 inneholder også en oversikt over eksisterende mobilsystemer, forventet markedsutvikling, og en kort skissering av tekniske og økonomiske aspekter ved mobilutbygging.

Kapittel 2 presenterer overordnede telepolitiske og miljøvernpolitiske vurderinger knyttet til utbygging av mobiltelenett. Overordnede telepolitiske mål er å sikre billige teletjenester til husstander og bedrifter i hele landet og å sørge for en ressursøkonomisk utbygging med god dekning av mobiltelefontjenesten. De miljøvernpolitiske hovedmål er knyttet til naturvern, kulturmiljø- og kulturminnevern, og estetikk.

Kapittel 3 diskuterer ulike prinsipper og forutsetninger for formgivning og plassering. Det er lagt vekt på å beskrive forholdet mellom mobilsystemenes ulike bestanddeler og det miljøet bestanddelene plasseres i. Dette kapitlet er ment å bidra til en økt forståelse av de konkrete anbefalingene i kapittel 6.

Kapittel 4 gjennomgår lovgrunnlaget knyttet til utbygging/nedbygging av mobiltelenett med særlig vekt på plan- og bygningsloven. Andre relevante lover som omtales er den telespesifikke lovgivningen, forvaltningsloven, lov om naturvern og lov om kulturminner.

Kapittel 5 omhandler generelle saksbehandlingsprosedyrer. Kapitlet beskriver en mulig fremgangsmåte knyttet til den kommunale saksbehandlingen. Kapitlet gir de forskjellige aktørene opplysninger om de krav som stilles til saksbehandlingen (dokumentasjon etc) på de ulike trinnene mot ferdig utbygging. Fremstillingen tar sikte på å fremme en enhetlig og effektiv saksbehandling.

Kapittel 6 presenterer de konkrete anbefalingene om formgivning og plassering. Intensjonen med kapitlet er å gi råd og tips om nevnte emner. Kapitlet er delt opp i generelle anbefalinger (om formgivning og plassering relevant for alle aktører) og spesifikke anbefalinger (om plassering av mobilteleanlegg i byer/tettsteder og utenom byer/tettsteder). Videre er det spesifikke anbefalinger rettet mot regionale myndigheter og mot mobiloperatører og utstyrsleverandører.

Kapittel 7 beskriver den nåværende og den forventede utbredelsen av mobile systemer. Kapitlet gir leseren en forståelse av hvilket omfang mobilutbyggingen har og vil kunne få fremover.

Vedlegg I gir opplysninger om hvilke myndigheter som kan være berørt av mobilutbygging og disse respektive myndighetens rolle og ansvarsfelt. Vedlegget bør spesielt ses i sammenheng med kapittel 4 om lovgrunnlaget.

Vedlegg II inneholder en oversikt over forkortelser med forklaringer.

Vedlegg III gir en oversikt over andre aktuelle veiledere og annen bakgrunnsinformasjon nevnt i denne veilederen.

INNHOLD

1. INNLEDNING 9

1.1. BAKGRUNN 9
1.2. SYSTEMER OG UTSTYR 9
1.3. FORVENTET MARKEDSUTVIKLING 10
1.4. TEKNISKE OG ØKONOMISKE PREMISSER 10

2. OVERORDNEDE VURDERINGER VED UTBYGGING AV MOBILTELENETT 11

3. PRINSIPPER OG FORUTSETNINGER FOR FORMGIVNING OG PLASSERING 13

3.1. BASESTASJON I FORHOLD TIL LANDSKAP 13
3.1.1. Det fysiske inngrep 13
3.1.2. Slitasje og forstyrrelse av dyre-, og fugleliv 13
3.1.3. Visuell påvirkning av landskap og miljø 13
3.2. BASESTASJONENS BESTANDDELER OG FORMKRAV 15
3.2.1. Antennene 15
3.2.2. Mast/oppheng 15
3.2.3. Teknisk utstyr på bakken 18
3.2.4. Strømforsyning 18
3.2.5. Veg 18
3.3. SAMMENSTILLENDE VURDERINGER 18

4. LOVGRUNNLAGET 21

4.1. PLAN- OG BYGNINGSLOVEN (PBL) 21
4.1.1. Kommuneplanens arealdel 21
4.1.2. Reguleringsplan og bebyggelsesplaner 21
4.1.3. Planbehandling av mobilmasteanlegg 22
4.1.4. Søknad om bygging 22
4.1.5. Demontering og riving 22
4.2. DEN TELESPESIFIKKE LOVGIVNINGEN 22
4.3. ANDRE AKTUELLE LOVER 23
4.3.1. Forvaltningsloven. 23
4.3.2. Lov om naturvern. 23
4.3.3. Lov om kulturminner 23

5. GENERELLE SAKSBEHANDLINGSPROSEDYRER 25

5.1. KOMMUNAL SAKSBEHANDLING 25
5.1.1. Etablere kontakt med plan- og bygningsmyndigheten i kommunen 25
5.1.2. Avklare plansituasjonen 25
5.1.3. Reguleringsplan 26
5.1.4. Byggesaksbehandling av basestasjoner 26
5.1.5. Dispensasjon 27
5.2. SØKNADER TIL ANDRE MYNDIGHETER 27
5.2.1. Områder vernet iht naturvernloven og viltloven 27
5.2.2. Kulturminner og kulturmiljø fredet iht lov om kulturminner (kml) 27

6. ANBEFALINGER OM FORMGIVNING, PLASSERING OG SAKSBEHANDLING 29

6.1. GENERELLE ANBEFALINGER 29
6.2. ANBEFALINGER OM LOKALISERING INNEN BYER OG TETTSTEDER 33
6.3. ANBEFALINGER OM LOKALISERING UTENOM BYER OG TETTSTEDER 33
6.4. ANBEFALINGER OM NEDBYGGING. 33
6.5. ANBEFALINGER FOR KOMMUNENE 33
6.6. ANBEFALINGER FOR MOBILOPERATØRER OG UTSTYRSLEVERANDØRER 34

7. NÅVÆRENDE OG FORVENTET UTBREDELSE AV MOBILE SYSTEMER 37

7.1. EKSISTERENDE MOBILTELENETT OG GRAD AV SAMLOKALISERING 37
7.2. FREMTIDIGE PLANER FOR UTBYGGING/ NEDBYGGING AV MOBILTELENETT 38

VEDLEGG I. MYNDIGHETER, ROLLER OG ANSVARSFELT 40
VEDLEGG II. FORKORTELSER/DEFINISJONER 42
VEDLEGG III. ANDRE VEIELEDERE OG ANNEN BAKGRUNNSINFORMASJON NEVNT I DENNE VEILEDEREN 43